

नेपाल सरकार
कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय
जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
जलवायु विज्ञान महाशाखा (जलवायु विश्लेषण शाखा)

मिति: २०८३/०२/२५

मनसुन ऋतु (1 June - 30 September, 2026 / १८ जेठ - १४ असोज, २०८३) को

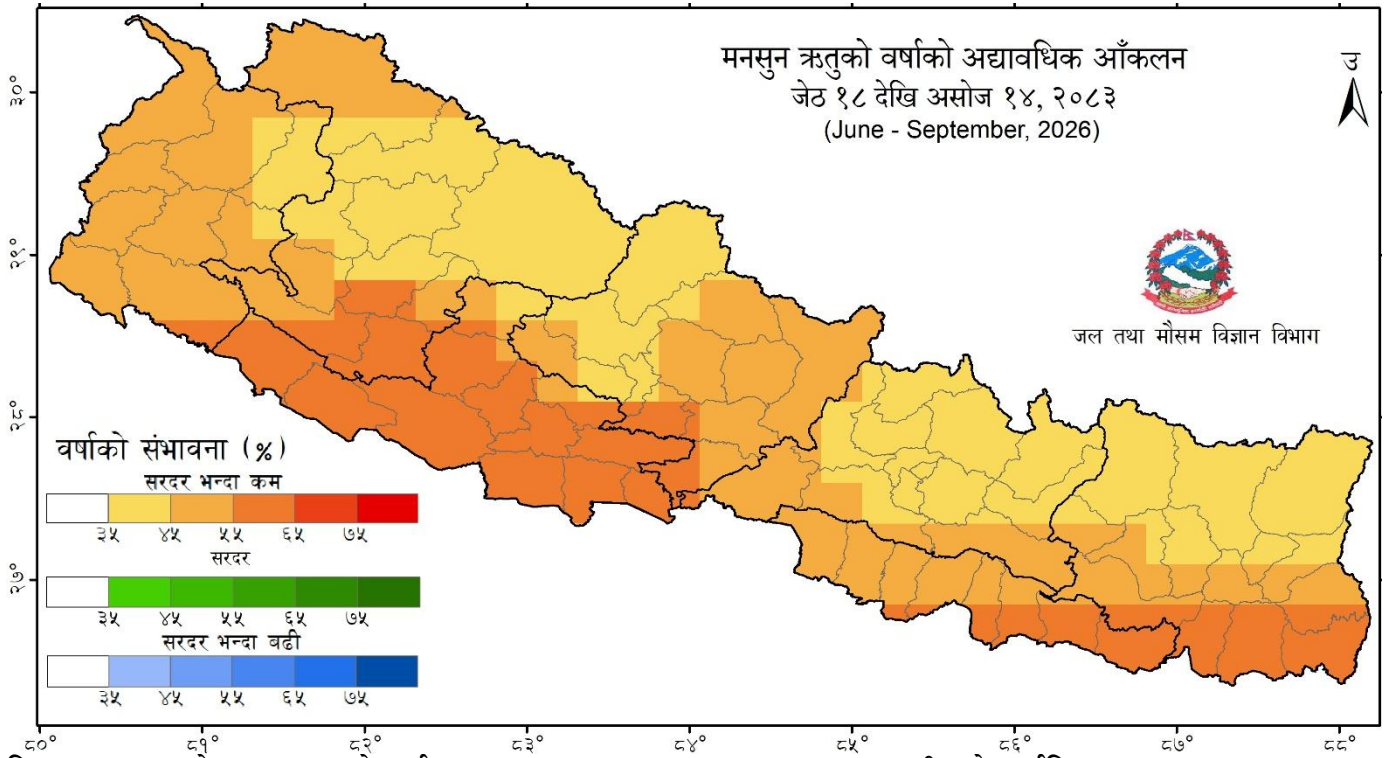
अद्यावधिक जलवायु आँकलन

सारांश:

जेठ १८ देखि असोज १४ सम्मको चार महिनाको मनसुन ऋतुमा देशभर सरदर भन्दा कम वर्षा हुने सम्भावना रहेको छ। अधिकतम तापक्रम र न्यूनतम तापक्रम देशभर सरदर भन्दा बढी रहने सम्भावना रहेको छ।

वर्षाको आँकलन:

यस मनसुन ऋतुमा देशभर सरदर भन्दा कम वर्षा हुने सम्भावना रहेको छ (चित्र १)। कर्णाली प्रदेशका दक्षिणी भू-भाग, लुम्बिनी प्रदेशका अधिकांश भू-भाग, मधेश प्रदेशका पूर्वी भू-भाग र कोशी प्रदेशका दक्षिणी भू-भागमा सरदर भन्दा कम वर्षा हुने संभावना ५५% देखि ६५% रहेको छ भने सुदूरपश्चिम प्रदेशका अधिकांश भू-भाग, कर्णाली प्रदेशका उत्तर-पश्चिमी भू-भाग, गण्डकी प्रदेशका पूर्वी भू-भाग, बागमती प्रदेशका दक्षिणी भू-भाग, मधेश प्रदेशका पश्चिमी भू-भाग र कोशी प्रदेशका मध्य भू-भागमा सरदर भन्दा कम वर्षा हुने संभावना ४५% देखि ५५% रहेको छ। देशका बाँकी भू-भागमा सरदर भन्दा कम वर्षा हुने सम्भावना ३५% देखि ४५% रहेको छ।

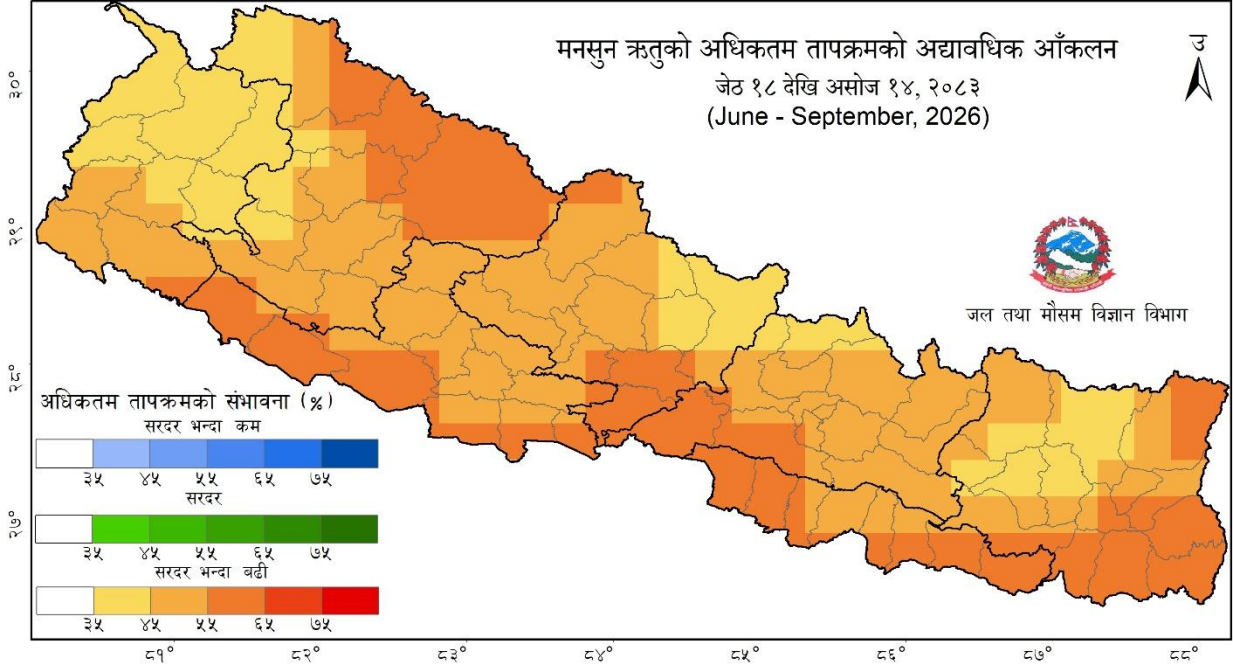
चित्र १: २०८३ को मनसुन ऋतुको वर्षा (सरदर भन्दा कम वा सरदर वा सरदर भन्दा बढी) को सर्वाधिक सम्भावना (highest probability) (%)

अधिकतम तापक्रमको आँकलन:

अधिकतम तापक्रम देशभर सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना रहेको छ (चित्र २)। कर्णाली प्रदेशका उत्तरी भू-भाग, लुम्बिनी प्रदेशका दक्षिणी भू-भाग, गण्डकी प्रदेशका दक्षिणी भू-भाग, बागमती प्रदेशका दक्षिण-पश्चिमी भू-भाग, मधेश प्रदेशका पूर्वी तथा पश्चिमी भू-भाग र कोशी प्रदेशका उत्तर-पूर्वी तथा दक्षिणी भू-भागमा अधिकतम तापक्रम सरदर भन्दा बढी हुने संभावना ५५% देखि ६५% रहेको छ। सुदूरपश्चिम प्रदेशका मध्य तथा उत्तरी भू-भाग, गण्डकी प्रदेशका उत्तर-पूर्वी भू-भाग र कोशी प्रदेशका मध्य भू-भागमा अधिकतम तापक्रम सरदर भन्दा बढी रहने संभावना ३५% देखि ४५% रहेको छ भने देशका बाँकी भू-भागमा सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना ४५% देखि ५५% रहेको छ।

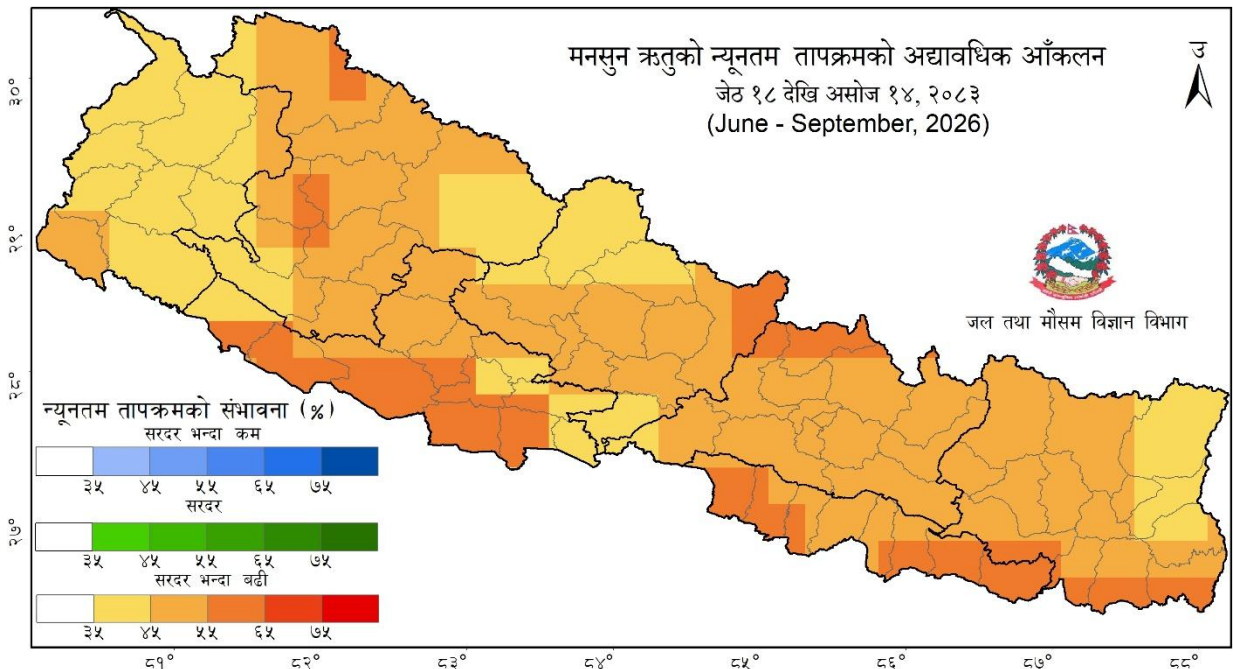
नेपाल सरकार
कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय
जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
जलवायु विज्ञान महाशाखा (जलवायु विश्लेषण शाखा)

चित्र २: २०८३ को मनसुन ऋतुको अधिकतम तापक्रम (सरदर भन्दा कम वा सरदर वा सरदर भन्दा बढी) को सर्वाधिक सम्भावना (highest probability) (%)

न्यूनतम तापक्रमको आँकलन:

न्यूनतम तापक्रम देशभर सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना रहेको छ (चित्र ३)। लुम्बिनी प्रदेशका दक्षिणी भू-भाग, मधेश प्रदेशका पूर्वी तथा पश्चिमी भू-भाग, कोशी प्रदेशका दक्षिणी भू-भाग र कर्णाली, गण्डकी तथा बागमती प्रदेशका केही भू-भागमा न्यूनतम तापक्रम सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना ५५% देखि ६५% रहेको छ। सुदूरपश्चिम प्रदेशका अधिकांश भू-भाग, कर्णाली प्रदेशका उत्तर-पूर्वी भू-भाग, लुम्बिनी प्रदेशका पूर्वी भू-भाग, गण्डकी प्रदेशका उत्तरी भू-भाग र कोशी प्रदेशका पूर्वी भू-भागमा न्यूनतम तापक्रम सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना ३५% देखि ४५% रहेको छ भने देशका बाँकी भू-भागमा न्यूनतम तापक्रम सरदर भन्दा बढी हुने सम्भावना ४५% देखि ५५% रहेको छ।

चित्र ३: २०८३ को मनसुन ऋतुको न्यूनतम तापक्रम (सरदर भन्दा कम वा सरदर वा सरदर भन्दा बढी) को सर्वाधिक सम्भावना (highest probability) (%)

नेपाल सरकार
कृषि, वन तथा पर्यावरण मन्त्रालय
जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
जलवायु विज्ञान महाशाखा (जलवायु विश्लेषण शाखा)

आँकलनका आधारहरू:

विभागले यस आँकलन विश्व मौसम संगठनको विश्वभर तथा क्षेत्रीय स्तरको जलवायु सूचना उत्पादन गर्ने केन्द्रहरूको हावापानी प्रारूपहरूको आँकलनको आधारमा तयार गरेको हो। साथै नेपालको मनसुन ऋतुको जलवायुमा प्रभाव पार्ने पूर्वी प्रशान्त महासागरमा विकसित हुने El Nino and Southern Oscillation (ENSO) तथा हिन्द महासागरमा विकसित हुने Indian Ocean Dipole (IOD) को हालको अवस्था तथा जलवायु प्रारूपहरूको मनसुन ऋतुको आँकलन र अन्तरऋतु परिवर्तनशिलताका कारकहरूलाई समेत मध्यनजर गरिएको छ। हाल प्रशान्त महासागरमा ENSO तटस्थ (neutral) अवस्थामा रहि El Nino अवस्था तर्फ उन्मुख रहेको साथै हिन्द महासागरमा विकसित हुने IOD हाल तटस्थ अवस्थामा रहेको र आगामी मनसुन ऋतुको अन्त्य सम्ममा धनात्मक अवस्थामा पुग्ने विश्वव्यापी प्रारूपहरूको आँकलन रहेको छ। यद्यपि ऋतुगत जलवायु बिभिन्न सामुन्द्रिक तथा वायुमण्डलिय प्रणालीहरू, भू-उपयोग जस्ता कुराहरूमा निर्भर हुने र जलवायु प्रारूपहरूलाई यस्ता प्रणाली ऋतु परिवर्तन हुने समयमा सतप्रतिशत विश्वसनिय पूर्वानुमान गर्न कठिन हुने तथ्य मनन गर्नुपर्ने हुन्छ।